

ДЕПАРТАМЕНТ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА УЧИТЕЛИ

УТВЪРЖДАВАМ:

ДИРЕКТОР:

ПРОФ. ДН ДИМИТЪР ВЕСЕЛИНОВ

ПИСМЕН ИЗПИТ ПО МУЗИКА И МУЗИКАЛНО-ТЕОРЕТИЧНИ
ДИСЦИПЛИНИ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА IV ПКС
(КОНСПЕКТ)

(за учители в детски градини и общообразователни училища и за учители по музикално-теоретични дисциплини в средни музикални училища и училища по изкуствата)

I. ТЕМИ:

1. Фолклорът

Възникване на фолклора. Фолклорен синкретизъм. Форми на участия на музиката във фолклора. Фолклор и личност. Промяната в същността на фолклорната практика. Роля на българския фолклор в историята на България. Стилкови и жанрови особености на фолклора. Музикален танцов и инструментален фолклор. Символиката на фолклорните практики. Българската обичайно-обредна система. Българските композитори и фолклора. Отношението към фолклора на днешните композитори и музикални аранжори.

2. Музикални форми

Принципи и фактори на формообразуване. Видове музикални форми и буквени схеми. Отворени и импровизационни форми в историческите и съвременните практики.

3. Жанрове

Жанрово многообразие в музиката. Динамика на жанровете. Модификация на традиционните жанрове. Съвременни форми на синтез. Съвременни музикално-сценични жанрове.

4. Стиллове

Еволюция и многообразие на стиллове и направления в музиката. Съвременни композиционни техники. Стиллови взаимодействия и форми на синтез.

5. Елементи на музикалната изразност

Изразните средства в музиката. Динамика и динамични знаци. Елементи на нотописа – графични символи, тонови трайности, нотни стойности, паузи и др. Метрум, размер, такт, темпо. Метрично разнообразие на българския фолклор – равноделни и неравноделни размери. Тембър – на музикални инструменти, видове вокални състави, видове инструментални състави. Видове мелодическо движение.

6. Историческо развитие на музикалното изкуство

Възникване на музиката. Музикална култура и практики в различните исторически епохи (периодизация, стиллови особености, жанрове). Представители от различните исторически епохи и техни музикални творби. Възникване и развитие на музикалните инструменти. Видове музикални инструменти – старинни, съвременни. Съвременни музикално-сценични жанрове и практики. Светоусещане и социална позиция на творците.

7. Популярната музика

Главни стиллове. Жанрови разновидности. „Сериозна“ и популярна музика – взаимодействие между двата типа музика. Афро-американската традиция – блус, джаз. Влияние на „черната“ музика в Европа и България. Съвременни измерения на функционалността на популярната музика. Символиката в някои стиллове на популярната музика на XX и XXI век. Музика и медии.

8. Българската музикална култура.

Древна българска култура. Музикалната култура след Освобождението. Националните традиции и професионалното творчество. Първите български композитори. Формиране на национален стил. Композиторското творчество след Втората световна война. Българско изпълнителско изкуство. Популярната музика в България.

9. Традиция и съвременност

Глобализацията и информационното общество. Европейски и американски влияния. Кавърверсиите. Фолклор и съвременност. Съвременно продуциране на фолклора. Поява и развитие на градския фолклор. Бумът на сватбарските оркестри. Роля на локалните култури. Музиката на други народи и етноси. Тенденцията World Music. Музиката в съвременните форми на развлечение – музикална индустрия и шоубизнес. Връзка на музиката с реклама, спонсорство, меценатство.

10. Масовото музикално възпитание в България.

Историческо развитие – основни етапи. Еволюция на целите, задачите и съдържанието. Реформата от 70-те години на миналия век. Съвременни тенденции и подходи в музикалното образование.

11. Съвременни технологии в музикалното изкуство

Средства за звуковъзпроизвеждане и звукозапис. Електрически и електронни инструменти за създаване и изпълнение на музика. Музиката в медиите (радио и телевизионни предавания и др.). Съвременни комуникационни канали за реализация на музикална продукция в публичната сфера. Основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на музикална информация. Основни възможности на програмите за звукозапис и аранжиране на мелодия. Информационните технологии като фактор за обогатяване на съвременната музика.

II. ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

Времетраенето на писмения изпит е пет часа. Всеки кандидат разработва този теоретичен въпрос от конспекта, който е изтеглен в деня на изпита. Съдържанието на разработката се придружава от един, два или няколко методически примера във връзка със съответната тема.

III. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

Белтрандо-Петие, Мари-Клер, (1997). История на музиката, Част 1. Музика, София.

Белтрандо-Петие, Мари-Клер, (1999). История на музиката Част 2. Музика, София.

Брашованова, Л., Стоянов, П. (1972). Христоматия по музикална литература с анализи. Наука и изкуство, София.

Гайтанджиев, Г. (1990). Популярната музика. Народна просвета, София.

Гайтанджиев, Г. (1980). Масовото музикално възпитание. София.

Динев, П. (1990). Български фолклор. Изд. Български писател, София.

Джуджев, Ст. (1970). Българска народна музика. Част 1. София.

Джуджев, Ст. (1975). Българска народна музика. Част 2. София.

Джоканов, С., Рупчев, Й. (1994). Лексикон – поп, рок, джаз. София.

Димов, В. (2001). Етнопопбумът. София.

- Драганова, Р. (2020). Музиката в българското училище в края на XIX и началото на XX век. Институт за изследване на изкуствата – БАН, София.
- Долгинс, А. (1995). Имена от рока. София.
- Кацарова, Р. (1955). Български танцов фолклор. София.
- Крачева, Л. (2006). Творци и творби. Част 1. Марс, София.
- Крачева, Л. (2010). Творци и творби. Част 2. Марс, София.
- Крачева, Л. (2008). Българска музикална култура. От древността до наши дни. Марс, София.
- Леви, К., Спасова-Дикова, Й., Трайкова, Е. (2019). Българският XX век в изкуствата и културата. Институт за изследване на изкуствата – БАН, София.
- Леви, К. (2012). Музикалната пародия в края на 20 и началото на 21 век. Институт за изследване на изкуствата – БАН, София.
- Леви, К. (2005). Диалогичната музика: блусът, популярната култура, митовете на модерността. Институт за изкуствознание – БАН, София.
- Леви, К. (2007). Етноджазът: локални проекции в глобалното село. Институт за изкуствознание – БАН, София.
- Леви, К. (1999). Афро-американската музика и съвременните попстилове. Сб. „Музика и училище – вчера, днес и ... утре“, съст. М. Попова, София.
- Леви, К. (1999). Глобализация, „афроамериканизация“ и новата сензитивност. Българско музикознание 3/1999, София. 80 – 87.
- Леви, К. (1993). Рокмузиката в България. Началото. Българско музикознание 3/1993, София. 9 – 17.
- Литова – Николова, Л. (1988). Българска народна музика. Музика, София.
- Старева, Л. (2005). Български обичаи и ритуали, София.
- Стоянов, П. (1993). Музикален анализ – Част 1. Музика, София.
- Стоянов, П. (1995). Музикален анализ – Част 2. Музика, София.
- Тодоров, М. (1976). Българска народна музика. Музика, София.

Издания на ДИУУ:

- Диалогът в образованието - съвременност и перспективи. Съставители: Димитър Веселинов, Петър Петров, М. Тотоманова. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2021.
- Съвременният учител и предизвикателствата на информационното общество, съставители: Росица Пенкова, Петър Петров. Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2020
- Квалификацията на учителите в Департамента за информация и усъвършенстване на учители, съставител: Росица Пенкова. Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2020
- Взаимодействието между средно и висше образование като фактор за повишаване качеството на образованието, съставители: Росица Пенкова, Петър Петров, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2019.
- Съвременни педагогически технологии в образованието, съставители: Росица Пенкова, Катя Стоянова. Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2018
- Модернизация на образованието, съставител: Росица Пенкова. Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2017
- Съвременното училище и квалификацията на учителите, съставител: Росица Пенкова, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2016
- Учителят и модернизирването на образованието – национални и европейски практики съставител: Росица Пенкова, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2015
- Традиции и иновации в образованието, съставители: Даниела Миткова, Николина Цветкова
Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2014
- 60 години Департамент за информация и усъвършенстване на учители, съставители: Росица Пенкова, Захари Захариев, Даниела Миткова. Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София, 2013.
- Учителят: призвание, компетентност, признание, София, ДИУУ 2011

Списания:

- Електронно списание на ДИУУ “i-Продължаващо образование“, ISSN: 1312-899X,
<https://diuu.bg/emag/>